

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0565
Číslo materiálu	VY_32_INOVACE_47_J. NERUDA 1
Název školy	 Masarykova střední škola zemědělská a Vyšší odborná škola, Opava, příspěvková organizace
Autor	Mgr. Šárka Müllerová
Průřezové téma	Člověk v demokratické společnosti Informační a komunikační technologie
Tématický celek	Český jazyk a literatura - Májovci
Ročník	2.
Datum tvorby	22. 2. 2013
Datum a místo ověření	5. 3. 2013 – český jazyk literatura 2. L
Druh učebního materiálu	Prezentace Čítanka – umělecký text

Anotace	Seznámení s částí spisovatelovy tvorby formou spojení prezentace, učitelova výkladu a práce s uměleckým textem, prezentace může sloužit jako zápis učiva; Doplňuje učebnici, čítanku, pomáhá interpretaci samotného literárního díla; Inovativní je propojení výpočetní techniky s odbornou literaturou, s uměleckým textem a slovem učitele;
Klíčová slova	Balada, romance, balada fantastická a sociální, sarkasmus, trochej
Metodický pokyn	Určeno k práci ve vyučovací hodině i k samostudiu; Procvičuje již získané znalosti z literatury – práce s pojmem „balada“ – rozlišení typů balad; Možnosti využití – práce s uměleckým textem, samostatné vyhledávání pojmů, práce s odbornou literaturou - slovníky, při domácí práci i s internetem;
Pokud není uvedeno jinak, použitý materiál je z vlastních zdrojů autora	

Balady

Básník, prozaik, novinář, literární kritik

JAN NERUDA 1

ZÁKLADNÍ RYSY BÁSNICKÉ TVORBY:

- ✘ Realistický, nezkraslený pohled na svět
- ✘ Srozumitelnost (i poezie – bez přemíry básnických obrazů)
- ✘ Sociální cítění, humor, sarkasmus, převaha epiky
- ✘ Využívání lidové poezie
- ✘ Jazyk – skromný, místy drsný
- ✘ Verše – většinou trochej

REKAPITULACE BÁSNICKÝCH SBÍREK:

- × a) Hřbitovní kvítí
- × b) Knihy veršů
- × c) Písně kosmické
- × d) Balady a romance
- × e) Prosté motivy
- × f) Zpěvy páteční

Přiřad'te ke sbírkám jejich charakteristiku

- ✘ Sbíрка smazává tradiční chápání jmenovaných žánrů, tematicky jsou básně různorodé.
- ✘ Sbíрка je výborem z autorovy tvorby z přelomu 50. a 60. let, je tvořena třemi oddíly.
- ✘ Sbíрка je intimní zpovědí stárnoucího básníka, symbolicky je rozdělena do čtyř částí podle ročních období.
- ✘ Sbíрка byla vydána po smrti autora, obsahuje básně vlastenecké, hymnické.
- ✘ Sbíрка vyslovuje moderní životní pocit, víru v pokrok lidstva, v budoucnost, vztahy mezi lidmi jsou konfrontovány s řádem vesmíru.
- ✘ Sbíрка odráží atmosféru ve společnosti, verše jsou smutné s pocitv beznaděie

BALADA

- ✘ Balada je veršovaná skladba s pochmurným dějem a tragickým koncem řešící konflikt člověka s přírodou, společností, nadpřirozenými silami.

ZÁKLADNÍ TYPY BALAD

- × **Lidová** – neznámý autor, téma společenské, přírodní, fantastické – nejstarší - 16.- 17.stol.
- × **Umělá** – známý autor, vznik od konce 18. stol. Na základě lidových balad, národních pověstí a mýtů
- × **Fantastická (klasická)** – děj soustředěný k tragickému střetnutí postavy s démonickou silou
- × **Sociální** – děj soustředěný k tragickému střetnutí se silou společensko-mravní

OZNAČTE TYPY UVEDENÝCH BALAD

- × J. Wolker – Balada o očích topičových
- × Osiřelo dítě
- × F. L. Čelakovský – Toman a lesní panna
- × V. Hálek – Dražba
- × K. J. Erben – Vodník
- × P. Bezruč – Maryčka Magdónova
- × Sestra travička

BALADY V TVORBĚ JANA NERUDY

× Ve sbírkách

a) **Knihy veršů – Kniha veršů výpravných**

např. **Dědova mísa**

Před fortnou milosrdných

Úkol: Přečtěte si obě jmenované balady. (1)

Přiřadte k nim jednotlivé základní typy balad.

Pojmenujte hlavní téma obou balad.

× b) **Balady a romance**

např.: **Balada česká**

Romance helgolandská

Úkol: Vyhledejte ve slovníku (2) heslo **romance** a zapište do sešitu.

Přečtěte si obě jmenované básně. (3)

Všimněte si, jak Neruda zachází se žánrovým označením, a zapište svůj závěr do sešitu.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- × 1) Martinková, Věra; Černínová, Jitka. Čítanka 2. Praha: Trizonia 1992, s. 199 - 200. ISBN 80-85573-05-9.
- × 2) Prokop, Vladimír: Teorie literatury aneb Několik praktických slovníčků literárních pojmů. Sokolov: O.K.Soft, 2008, 74 s.
- × 3) Martinková, Věra; Černínová, Jitka. Čítanka 2. Praha: Trizonia 1992, s. 204 - 205. ISBN 80-85573-05-9.